

MAGYAR LAJKA

+ 3 lei

Taxa postală plă
aprobării Dir. G.

ROMANIA

1 LEU-POST

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
Disztér 1-2.

BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 100 (1542) szám

Szombat, 1937 június 5

Főmunkatárs:
dr Gyártás Elemér

Allandó tanácskozások a Vatikánban

Harmadik állam baráti közvetítése Németország és a Szentszék között

Rómából jelentik: A Vatikánban állandó tanácskozások folynak a német kormány által közzétett jegyzékre vonatkozó válasz körül. Beavatott körök úgy tudják, hogy az előkészítő munkálatok még nem fejeződtek be. Ilyenformán nem tudni, hogy formális jegyzékről van-e szó, vagy más alakban adja meg vála-

szát a Szentszék. Egyre erősebb hangok hallatszanak arról, hogy a kibékítéshez vezető legjobb út egy Németországgal barátságos viszonyban lévő harmadik állam közvetítése lenne. Ebben a vonatkozásban Rómában elsősorban Magyarországra gondolnak.

Titulescu és Litvinov titkos tanácskozásának aggóató visszhangja támadt

Gafencu volt külügyi alminiszter és Bratianu Gheorghe lapjai tiltakoznak a román külpolitikába való beleszólás ellen

Bucurestiből jelentik: Pár nappal ezelőtt váltunést keltően bejárta a világot az a hír, hogy Titulescu és Litvinov egy francia fürdőhelyen, Talloiresben hat órahosszáig tanácskoztak egymással. Mindketten kerülni akarták, hogy a közönség észrevegye őket. Azonban végül is a tanácskozás külső körülményei mind kitudódtak s a nagy elzárkózni akarás még kirívóbbá tette a találkozást.

A Titulescu-Litvinov tanácskozással kapcsolatban Gafencu egy csütörtökön megjelent cikkében leszögezi a következőket:

— A román külpolitikát nem lehet megváltoztatni sem Genfben, sem Talloiresben. A román külpolitikát egyesegyedül idehaza határozzák el.

Gheorghe Bratianu a Miscarea csütörtök esti számában ehhez a nyilatkozathoz hozzáteszi:

— Ezzel a megállapítással egyetért és kíváncsi, mit fog Franciaország szólni azokhoz a megbeszélésekhez, amelyeket két idegen állam egy tényleges és egy volt külügyminisztere folytatott Franciaország szerepéről egy nemzetközi politikai rendszerben? Igaz ugyan, hogy Titulescu nemrég kijelentette, hogy ő tulajdonképpen francia bőrből öltözött román s ha valaki őt üti, Franciaországot találja. Ez azonban őt még semmire sem jogosítja fel. Különben is a román-francia barátság mélyebb természetű, semhogy az egyes személyek bőrből lenne öltöztethető.

TITULESCU EDENNEL TARGYALT

Londonból jelentik: Titulescu csütörtökön meglátogatta Eden külügyminisztert. Délután az alsóházban egy képviselőcsoport jelenlétében előadást tartott a béke fenntartásának szükségességéről.

Enyhítik a külkereskedelmi korlátozásokat.

Az enyhítések azonban nagyon kisméretűek lesznek

Bucuresti. Saját tud. Pop Valér, mint ismeretes, az ország külkereskedelmi helyzetét ismertette, kijelentette, hogy most már lehet újabb lépéseket tenni a külkereskedelmi korlátozások enyhítésére. Csütörtökön az értekezletek egész sorozatát kezdték meg az ipar- és kereskedelmi minisztériumban. Pop Valér előnökle alatt, az ezirányban foganatosítandó intézkedések előkészítésére.

Amint azonban az ipar- és kereskedelmi miniszternek a sajtó képviselői előtt tegnap este tett újabb kijelentéseiből kiderül, a változtatások csak árnyalatiak lesznek, de az alapelvek, amelyekre a jelenlegi külkereskedelmi rendszere felépül, ugyanazok maradnak. A bu-

curesti lapok szerint nem szabad tehát vérmes reményeket fűzni a korlátozások enyhítéséhez, noha a külkereskedelmi mérleg s a kiviteli többlet még jobb kilátásai megengednék ezt.

Lehetetlen ez ugyanis azért, mert a román korlátozó rendszer az idegen államok hasonló rendszer-összességébe van beleillesztve, amihez Románia a jövőben is alkalmazkodni kénytelen. Így tehát sem a transzfer ellenőrzés nem szűnik meg, sem a clearing rendszer, sem arról nem lehet szó, hogy lemondjanak annak megakadályozásáról, hogy a lei az országból kivitessek, a külkereskedelmi rendszer tehát alapjában változatlan marad.

Az élhetés kérdése

(S. I.) — Messzgyűrűző hullámokat ver Márton Aron cikke, melyet az átrétegződés problémájáról az Iskola legújabb kötetében írt. Legutóbb Kolozsvári Rezső dr szölt hozzá a kérdéshez a Déli Hírlap vezető helyén. A sivatagban, mely a magyar közlelket szenzációkkal és színes riportokkal szárítja, valóságos oázis az ilyen írás, mely nem a baszk kommunisták s a német zsidók jövőjével bajlódik, hanem az illteni magyarokéval.

„Élhetetlen műveltek“ ez a cikk címe, melyet kitünő banati lapfársunk illő nyomatékkal terjeszt olvasói elé.

Ilyen mondatokat olvasunk e cikkben: „A középiskola, sőt az egyetem elvégzése még az írástudatlan szolga bérét sem biztosítja igen sok fiatalunknak.“ „Ifjaink ne az általános műveltségéből, vagy olyan úri állások jövedelméből akarjanak megélni, melyek reájuk nézve ma már csak egészen kivételesen érhetőek el. Ellenben általános műveltségükre támaszkodva, szerezzenek alapos mezőgazdasági, ipari, vagy kereskedelmi ismereteket...“ S végül: „Dörgő hangú és nagyon is kiltartó propagandára lesz szükségünk, amíg mind az egyén, mind a köz érdekében ezeken az állapotokon némileg változtatni tudunk...“ „Márton Aron cikke gyönyörű harsona, melynek azonban a renetegből számtalan visszhangja, kell, hogy támadjon...“ „A közvélemény áthangolása érdekében elsősorban a sajtó munkásai lépjenek sorompóba...“

Valóban élhetetlenek a magyar műveltek, az öregek éppenúgy, mint a fiatalok, de nem egyedül hibások ebben. Tulságosan messze elsodorta őket a történelmi fejlődés a gazdasági erők forrásaitól. Irtózatos feladat egyetlen nemzedéknek kipótólnia azt, mit sok század nemzedékei elmulasztottak: ez előtt a reitendő feladat előtt állanak pedig azok az ifjú magyar korosztályok, melyek már az új világban nevelkedtek fel.

Élhetetlenek vagyunk, mert nem vagyunk élhetős viszonyok között: nem vagyunk urai a saját gazdasági életünknek. Csak mélabús cikkekkel tudjuk támogatni ifjainkat, legfeljebb szép párthatározatokkal, de nem tudunk segítségükre sietni tanítással, munkaalkalmak nyújtásával — a gazdasági terepen! Nem tudjuk bevenni őket gyárainkba, vállalatainkba, nagykereskedéseinkbe, mert nincsenek vállalataink, nincsenek gyáraink és nincsenek nagykereskedéseink.

Nincsenek és nem is lesznek.

A kapitalista fejlődésből a magyar kimaradt. Előnyeit, hasznait, művelődési lehetőségeit mások aratták le. A magyarnak csak a hátrányok jutottak: az anyagelvétség közéleti sivataga, a proletársors, az erkölcsi züllés. Ezt nem lehet visszacsinálni.

Gonosz félrevezetés vagy jámbor öncsalás minden aféle tanács, mely kenetteljes hangon arról beszél, hogy a gyakornokságon kell kezdenie a magyarnak, ha a vezérigazgatóságig akarja felvinni. Először: a gyári gyakornokság ma éppen olyan elérhetetlen ifjaink számára, mint akár a bírói kinevezés. Másodszor pedig: a magyar magántisztviselő számára már aze'ött is a pénztárnokság, vagy főkönyvelőség volt a végállomás, nemhogy most meg lehetne nyitni.

Arról egyszersimide... kell tenünk, hogy a kapitalista... tba be tudunk férközni, vagy az... t tudjuk

lépni. Kérő le késtünk s ez nem is baj. Még szerencsénk lehet, ha más útát találunk a gazdasági erők forrásaihoz.

Nekünk egészen külön, új útra, új mód-szerrel, új alapokon kell felépíteni gazdasági életünket. Elő kell vennünk Gide Károly könyveit, melyekben 50 esztendőn keresztül hirdette, hogy minden emberi haladásnak, az igazi demokráciának épenugy, mint az általános műveltségnek és jólétnek első és legfőbb feltétele: a fogyasztás megszervezése. Ez pedig a mi helyzetünkben egyet jelent a falu számára az értékesítés megszervezésével. A biztos piaccal.

Ami Franciaországban érdekes szempont-nak, gazdasági szektaságnak tűnt, annak meg-rázó valóságát mi, transzylván magyarok nap-ról-napra megéljük: közéletünk sorvadása, gyermekeink reménytelensége, rohamos szegé-nyedésünk mind e kórságnak, gazdaságunk szervezetelességének tünetei. Azokon a helye-ken, ahonnan gazdasági életünket szervezik, más népek fiai — szászok, zsidók, románok — állanak. A munkadíj, a haszon, ami a fogyasz-tás és az értékesítés szervezéseért kijár, nem nekünk jut. Elestünk attól a gazdasági hata-lomtól is, mit egyfelől a jól megszervezett fo-gyasztás, másfelől az értékesítés szervezetsége gyakorol a termelés, a gyár, a nagykereskedő felett és attól az előnytől is, mit a megszerve-

zett biztos piac a falu számára jelent.

Ennél a felismerésnél kezdődik az új út, amelyen elindulhatunk, melyen el kell indul-nunk.

A C. F. R. érettségizett, sőt egyetemet vég-zett ifjakat alkalmaz vasuti kalauzoknak s bő-ven akadnak román ifjak, kik ezt a terhes, nehéz munkát vállalják — a jobb jövő remé-nyében.

Ha minden magyar ifjú, ki ma sehol másutt nem tud boldogulni, magára veszi egy-egy kicsiny külvárosi vagy falusi szövetkezet gondját — száz és száz szövetkezet kap lelkes vezetőt, a vezető pedig kenyeret. A sűrű szö-vetkezeti hálózat rövidesen hivatalnoki lépcső-zeteket tesz szükségessé, melyen a jó gyakorlati munkás könnyen jut feljebb, egészen fel is, az így hatalmassá tett gépezet irányításának kere-kéig. Ugyanezekről a helyekről pedig az egyen-rangság hangsúlyával lehet tárgyalni a ter-melés s egyéb ágazatok vezetőivel.

Elhetetlenek vagyunk, de nem nagyon te-hetünk róla: A történelem elsodort az éhletes gazdasági területeiről. Sodró mozgalomra van szükség, mely oda vissza segítsen, legalább if-júságunkat visszasegítse. Sodró szavakra, ami-lyeneket Márton Áron mondott. Sodró vissz-hangra, amilyen Kolozsvári cikke is. Az ifjú lelkek sodródására, mely át tudja szakítani az akadályokat, mint az ár sodra a gátakat.

Hatalmas lelkesedéssel fogadták városunk katolikus hívei Cassulo András pápai nunciust

A Szentszék diplomáciai követe római katolikus hívei körében Világnézeti jelentősége van a szeretet és a ragaszkodás hatalmas arányú és meghatóan őszinte megnyilatkozásának

A Szentszék romániai diplomáciai követe, Cassulo András pápai nuncius mintegy hónapja járja Transzylvániát, hogy felkeresse és megismerje a gondjaira bízott egyházmegyéket és a katolikus hívek itt élő tömegét. A pápai nunciust mindenfelé leirhatatlan lelkesedéssel, lélekéből fakadó spontán és megható ünnepléssel fogadták a katolikus hívek. A szeretetnek és a ragaszkodásnak ez a tüntető megnyilatkozása elsősorban világnézeti jelentőséggel bír. A kereszt jegyében való világszemléletnek demonstratív megnyilatkozása, az istenhitnek nyílt és tömeges, hogy úgymondjuk, tüntető megvallása ez a nagyszerű ünneplés, amely Jézus Krisztus földi helytartójának szól az apostoli nuncius személyén keresztül.

Az apostoli nuncius, amint ezt több ízben is kifejezésre juttatja, teljes mértékben érzi e fogadtatások belső értékét és jelentőségét s ez a tudat tölti el lelkét imádságos és buzgó örömmel, amikor fáradságot nem ismerve járja Transzylvániát.

Az apostoli nuncius most elérkezett a mi egyházmegyénkbe is — és ha lehet mondani — a szeretetnek, a lelkesedésnek és a hívek ragaszkodásának még fokozottabb megnyilatkozásával találkozott itten. Amikor csütörtökön este a római katolikus székesegyház harangjainak zúgása közben, a székesegyház hatalmas terét megtöltő hívek tömegében: útját fényes pápi kíséretével a püspöki palota felé vette, a könnyekig megható lelkesedés, amely az apostoli nunciust egész útján végigkísérte, elérte tetőfokát: a Szent József-intézet diákjainak tiszta, gyermeki lélekéből fakadó, önkéntelen üdvözlését egymemberként vette át a hívek tömege és a harangok zúgását is túlszárnyalta a harsány, háromszoros eljenkiáltás.

Cassulo András pápai nunciust városunkban tett további látogatásairól egyéb-ken az alábbiakban számolunk be:

Oradea. Saját tud. Csütörtökön este 7 óra-kor ment végbe impozáns ünnepélyességgel Cassulo András pápai követ fogadtatása a római katolikus székesegyházban.

Már 6 órakor zsúfolásig megtelt a székes-egyház hatalmas hajója, ahol mintegy négyezer hívó várta a Szentatya követének érkezését. A templom előtti tere, Szent László ércszobra köré egymásután érkeztek a katolikus elemi és középiskolák tanulói tanáraik, tanítóik és neve-lőik vezetése alatt.

A katolikus elemi fiú- és leányiskolák, vala-mint a középiskolák növendékei egyenruhák-ban színes sorfalat álltak a kaputól a templom bejáratáig. A sorfal mögött állott azoknak a hí-veknak a tömege, akik már nem fértek be a templomba.

A város környékéről zászlók alatt vonultak be a fogadtatásra a hívek. Így a Iosia telepi katolikusok dr. Tombori Béla püspök vezete-tése alatt magyar énekeket énekelve érke-ztek meg. A külvárosi híveknek ez a tö-meges felvonulás, amely hatást gyakorolt min-denikire, az egyházi rendezéskön kívül

díszruhás rendőrök tartották fent.

A hatalmas tömeg a szentolvasót imádkozva és egyházi énekeket énekelve várta az apostoli nunciust érkezését.

Megérkezik a magas vendég

Hét óra után néhány perccel a templom aj-tájában kíséretével, főpapi díszben megjelent Fiedler István megyéspüspök. Rövid idő múlva két gépkocsi kanyarodott be a püspöki palota kapujába: megérkezett Cassulo András apostoli nuncius és kísérete.

A gépkocsik a püspöki palota felbogarodott és virágfüzérrel díszített előcsarnokába hajtot-tak. Néhány perc múlva méltóságteljes lassúsá-gal, a vármegye gépkocsiján Cassulo András pápai követ megindult a székesegyház felé.

A harangok zúgása és a hívek ajkán fel-harsanó pápai himnusz hangjai között vonult végig csukott kocsijában, áldást osztva, a Szent-anya követe, a zászlócskát lengető iskolai növendékek sorfala előtt, a székesegyház ajta-jáig.

Az apostoli nuncius a székesegyház bejárata előtt főpapi díszbe öltözött és a díszes menet, élen a kereszttel, megindult a főoltár felé. Amint a pápai követ belépett a templomba, a székes-egyház ének- és zenekara dr. Bánáss László pápai kamarás vezénylete alatt az „Ecce Sacerdos”-t intonálta és megkapó erejű mű-vészettel szárnyaltak fel a szent ének akkord-jai.

A templom szentélyében ott volt a káptalan minden tagja és szerzetesrendek képviselői és a megyei papság teljes számban. A szentélybe ér-kező pápai követ és a kíséretében levő Fren-tiu Valer görög katolikus püspök elfoglalták helyei-ket. Fiedler István megyéspüspök ezután a káptalan, a papság és a hívek nevében latin nyelven üdvözölte a Szentatya követét.

„Az a család és az a nép, amely buzgó áldozó, az nem fog elveszni, bármilyen bajok, vagy veszteségek érjék!” — mondotta szentbeszédében az apostoli nuncius

Cassulo András c. érsek, pápai követ ek-kor felvonult a szószékre Fiedler István megyéspüspök kíséretében és latin nyelven szentbeszédet mondott. A nuncius szavait a megyéspüspök tolmácsolta magyar nyelven:

— A püspök, a káptalan, a papság és a hívek nagy tisztelettel és szeretettel fogadtak engem, mint a Szentatya követét — kezdette beszédét Cassulo András nuncius. — Mé-lyen meg vagyok hatva ettől a szeretetteljes fogadtatástól, a hitnek, szeretetnek és az anyaszentegyházhoz való ragaszkodásnak lát-tára. Ezért hálát adok a főpásztornak, a kápt-alannak, a papságnak, a szerzeteseknek és az én híveimnek.

— Nem az én szerény személyemnek, hanem Őszentségének szól ez a nagy tiszte-let, azért az Ő nevében adok hálát. Én csak engedelmes szolgája vagyok Szent Péter utódjának. Alázatos lélekkel azt mondom, hogy nem nekem, hanem Neked, óh Istenem legyen tisztelet. A Szentatya nekem kijelen-tette, hogy úgy gondol reátok egész szívvel mint jó atya az ő gyermekeire.

— Az üdvözlő beszédében arra kért en-gem szerető püspöktársatok, hogy áldjátok meg benneteket és én azért jöttem, hogy a Szentatya áldását hozzam nektek. Remélem, hogy ez az áldás lelki vizsgálatást és meg-erősítést nyújt. Legyetek rajta, hogy minél nagyobb hittel és örömmel szolgáljátok a Szentatyt.

— Legyetek szentek. Szeressétek, mint jó anyát az anyaszentegyházat és alázatos lélekkel buzgólkodjatok, apostolkodjatok.

— Összetartással a kicsik — nagyot al-kothatnak. Maradjatok hűek a szeretetben és a Szentatya szeretetében.

— Ismétellen nagy szeretettel köszönöm buzgóságotokat. Nekem kimondhatatlan lelki örömet szerettetek azáltal, hogy ilyen szép számban eljöttetek. A kedves fogadtatás és a szeretetnek ez a gyönyörű megnyilatkozása örömet kellett szívemben.

— Ma befejezzük Urnap nyolcadát. Amíg az Ur a földön élt, sok jelét adta annak a szeretetének, amit irántunk érzett. Körüljár-t az országban, városokban, falvakban, szün-telenül jót cselekedve és áldást osztva. Ha-lála előtt, mivel szerette övéit, az ő szereté-nek vértanúságát adta. Az ő Szívének sze-retetét ezzel akarta örökre reánk hagyni. Is-merte gyarlóságunkat és hiányosságunkat, ezért itt akart maradni közöttünk. Ezért ad-ta testét és vérének lelkünk táplálására. Oly szeretettel mondotta: „Jöjjetek hozzám mind-nyájan, én megennyhítelek titeket.” Minél többször járuljunk a szentáldozáshoz, mert a legméltóságosabb Oltárszentségből nyerjük testi és lelki javainkat. Az Ő Szent Szívének szeretetével vár mindnyájunkat.

— Örömmel értesültem arról, hogy ch-ben a városban milyen buzgón és gyakran járulnak a szentáldozáshoz. Az a család és az a nép, amely buzgó áldozó, az nem fog elveszni, bármilyen bajok, vagy veszteségek érjék.

— Legyetek tisztelői az Ur Jézus Szent

Szívének. „Tűzet jöttem bocsátani a földre és mit akarok mást, mint hogy az égjen.“
Ha Őt bírni akarjátok, gazdagok lesztek az Ur szent malasztjával.

— Szeressétek Szent Pétert, a Szentatyát és bízzatok mindig Jézus Szent Szívében.

A Szentatya követének beszéde után Fiedler István megyéspüspök meghatódott szavakkal köszönte meg a káptalannak, a papságnak és a híveknek, hogy ilyen nagy számban és a szeretettel, a ragaszkodással ilyen lelkes tanújelét adva vettek részt Cassulo András pápai követ fogadtatásán.

— Mondjátok velem együtt, amiért elértük ezt a szép napot: „Deo Gratias“ — fejezte be beszédét a megyéspüspök.

Amint a szószékről az oltár elé vonul a nuncius és a megyéspüspök, Cassulo András pápai követ szeretete jeléül arconcsókolta Fiedler István megyéspüspököt, aki a csókot meghatottan viszonozta.

Ezután Gyepes Imre pápai kamarás vezetésével a hívek elmondották a közgyónást és kérdreborulva fogadták a pápai áldást.

Áldás után felzúgott a Te Deum, majd utána a pápai himnusz zengő akkordjai csendültek fel a könnyekig meghatódott hívek ajkáról. A pápai himnusz után a királyhimnusz intonálta a székesegyház énekkara.

Ezrekre menő tömeg üdvivágása kíséri a Szentszék követét

Diszes menetben kísérték a pápai követet ezután a templom előtti térre, ahol Cassulo András nuncius ismét pápai áldást osztott az egész teret megtöltő hívősegregre.

Az éljenzők lelkes sorfala között vonult ezután az apostoli nuncius a püspöki palota fogadótermébe, hogy a tisztelgéseket fogadja.

Előbb a hadsereg, a megyei és városi hatóságokat fogadta a Szentatya követe, majd a káptalan és a papság tagjait mutatta be Fiedler István megyéspüspök Cassulo András nunciusnak. Ezután a katolikus egyesületek, női szerzetesrendek képviselőit, katolikus intézmények vezetőit, a „Magyar Lapok“ és a „Néplap“ szerkesztőségének, kiadóhivatalának és személyzetének küldöttségét fogadta a pápai nuncius. A „Magyar Lapok“ szerkesztőségének és kiadóhivatalának tagjait, élükön dr. Scheffler Ferenc vállalati igazgatóval és Paál Árpád főszerkesztővel, egyenként bemutatva Fiedler István megyéspüspök. Az apostoli nuncius áldó kézmozdulattal üdvözölte a keresztény magyar sajtó munkásait.

Az egyesületek és az egyházmegye világi híveinek üdvözlölete

A fogadóteremben, melynek falait az oradeai egyházmegye neves püspökeinek képei díszítették, dr. Cziffra Kálmán nyugalmazott főispán, a Szent Gergely lovagrend parancsnoka, az egyházmegye világi híveinek, a hitbuzgalmi, jótékony és kulturális egyleteinek nevében a következő beszédet mondotta francia nyelven:

Excellence!

Nekem, mint a római katolikus népszövetség helyi elnökének jutott osztályrészül az a kitüntető megbízás, hogy ezen egyházmegye világi híveinek és az itt képviselt harmincöt hitbuzgalmi, jótékony és kulturális egylet nevében mélyszéges tisztelettel és hódolattal üdvözölhessem Nagyméltóságodat.

De a személye és állása iránt tartozó tisztelet mellett az öröm és hála is eltölti szíveinket a felett, hogy Nagyméltóságod egy igen hosszú út minden fáradságát magára vállalta azért, hogy a működése központjától oly nagy távolságra, de nagy tömegekben lakó katolikus híveit személyesen megismerje.

Nagyméltóságod előtt bizonyára ismertek voltak azok az érdemek, amelyeket a mi elődeink a katolikus hit és kultúra megvédésének és terjesztésének szolgálatában itt sok évszázadon át szereztek, de mostani útja bizonyára sok értékes és új tapasztalatot nyújtott abban a tekintetben, hogy a meglátogatott egyházmegyékben és községekben változatlan áldozatkészéssel, elszántsággal és hitbuzgalmal élnek a hívek ezrei ma is, akik a katolikus hit és erkölcsök követésében nemcsak meg nem inogtak az Egyház iránti ragaszkodásukban, nemcsak el nem tántorodtak, hanem kiváló papi vezetők irányítása mellett az Egyház hű fiaiként elmélyítve igyekeznek buzgóságukat, aminek bizonyítékként csak arra a 260.000 szentáldozás a mutatók

Hogy tisztában legyen

a benzinnél elérhető megtakarítással, kérdezze:
„Hány KILOMÉTERT lehet megtenni 100 LEI ára benzinnel?“

Figyünk fel,

hogy létezik olyan üzemanyag, amelynek literje 100 leibe kerül, és amelynek literjével 150 km-t tehet meg. Ez az üzemanyag sokkal olcsóbb lenne, mint 20 liter egy másiktól, amelynek literje ugyan csak 5 leibe kerül, de egy literrel csak 2¹/₂ km-t tehet meg.

Autója motorjának hosszabb lesz az élettartama, és ritkábban szorul javításokra, ha Ethyl-Unirea kékbenzint használ.

Az Ethyl-Unirea kékbenzin

ELŐNYEI:

1. könnyebben veszi az emelkedéseket
2. nagyobb a gyorsaság
3. azonnal indít

AZ ETHYL-UNIREA KÉKBENZIN az Unirea szivattyúk egyik fő vonzóereje. Ugyancsak UDVARIAS ÉS GYORS SZOLGÁLAT, VIZ a hűtő számára és AUTOMATIKUS LÉGSZIVATTYU ingyen áll az autósok rendelkezésére akik ezeket az állomásokat meglátogatják.

Ethyl UNIREA

KÉK Benzin

AZ UNIREA SZIVATTYUKNAK

rá, amely ezen egyetlen városban a múlt év leforgása alatt előfordult.

Ugy gondolom, hogy most megtett útján alkalma volt Excellenciádnak személyesen látni azt az áhitatot is, mellyel híveink zsúfolt templomainkban zengtek Te Deumot a Szentatya nyolcvanadik születésnapjának ünnepén. Ez a kép meggyőzhette Excellenciádat arról a fiúi hódolatról, amellyel Őszentsége iránt viseltetünk. Kérem fogadja és jelents is Szentséges Atyáknak a mi hűséges ragaszkodásunkat és hódoló tiszteletünk kifejezését.

Nagyon köszönjük Excellenciádnak megtisztelő látogatását, mely ünnepélyes alkalmul szolgált nekünk arra, hogy komoly hitvallást tegyünk Krisztus és egyháza mellett és hogy kifejezésre juttassuk a mi fiúi bizalmunkat a Szentséges Atya iránt, akitől kérjük, terjessze ki áldó kezét reánk, vegyen minket segítő atyai gondoskodásába!

Cassulo András pápai követ meleg szavakkal latin nyelvben köszönte meg az üdvözlést. Szavait Fiedler István megyéspüspök tolmácsolta magyarul.

— Szegény egy nép király nélkül, de a ki-

rály is szegény nép nélkül — mondotta a nuncius. Ti azonban nem vagytok szegények, mert püspökötok személyében jóságos atyátok van. És joggal elmondhatja a püspökötok is, hogy Ti vagytok az én koronám és az én örömöm. Püspökatyátok szeret titeket és azért ti is szeressétek Őt — fejezte be beszédét a pápai követ.

Díszvacsora

Ezután díszvacsora következett. A díszvacsorán Cassulo András apostoli nunciuson, Frențiu Valér görög katolikus püspökön és Fiedler István megyéspüspökön kívül, a székeskáptalan tagjai, a papság és a szerzetes rendek képviselői, az egyházi és világi hatóságok vezetői, valamint a társadalmi egyesületek képviselői vettek részt.

A díszvacsora különböző fogásai és cukrászremekai Novomeszky Imre cukrászmester közreműködésével készültek s az ő izlését és avatottságát dicsérik.

A vacsoraasztalok és a terem virágdíszítését a római katolikus püspökség kertésze végezte ügyes kézzel.

Visszatérnek a háborús híretelek...

A „Deutschland“ bombázása egybeesett a véres skagerraki tengeri csata időpontjával

A spanyolországi tengeren eldördült ágyuk, repülőgépekről lehellő bombák a legoptimisztikusabb szemléletben is felkeltették a félelemérzését: nem fog-e új világháborúra vezetni a féktelenül tomboló spanyol terror és a Deutschland bombázását nem követi-e rögtön egy új skagerraki ütközet?

A világháború egyik legvéresebb tengeri csatája volt az, amelyben az angol hadiflotta büszkeségei és a német hajóhad ütköztek össze. Két esztendeje tombolt már ekkor a világ háború. Genua egyik templomában hirdelményt függesztettek ki ezzel a felirattal:

„Imádkozzatok annak az 1400 harcosnak a lelkiért, akik naponként elesnek.”

A világ népei békéért esedeztek, mindenki azt remélte, hogy két esztendei tombolás után a megpróbáltatások napjai véget érnek. És ekkor — 1916 május 31-én ismét hatalmas háborús katasztrófa tépte meg a világ idegzeit: a dániai partok közelében levő Skagerrakon összeütközött az angol hadiflotta a német haditengerészet legerősebb páncélosaival és az angol flotta büszkeségei levegőbeperttek, majd elsüllyedtek a tengerben.

Június 3-án érkezett az első hír a világ egyik legnagyobb tengericsatájáról. A Wolff újságíró első jelentése szerint a német nyílttengeri hajóhad a Skagerrak és a Horn szikla között megsemmisítette a Warspite nagy angol hadihajót, a Queen Mary és az Indefatigable nevű cirkálókat, két páncéloscirkáló, három torpedóromboló vezérhajót, nagyszámú torpedórombolót és tengeralattjárót. Június negyedikére már teljes részletességgel közölte a német nagyvezérkar a borzalmas tengeri csata lefolyását.

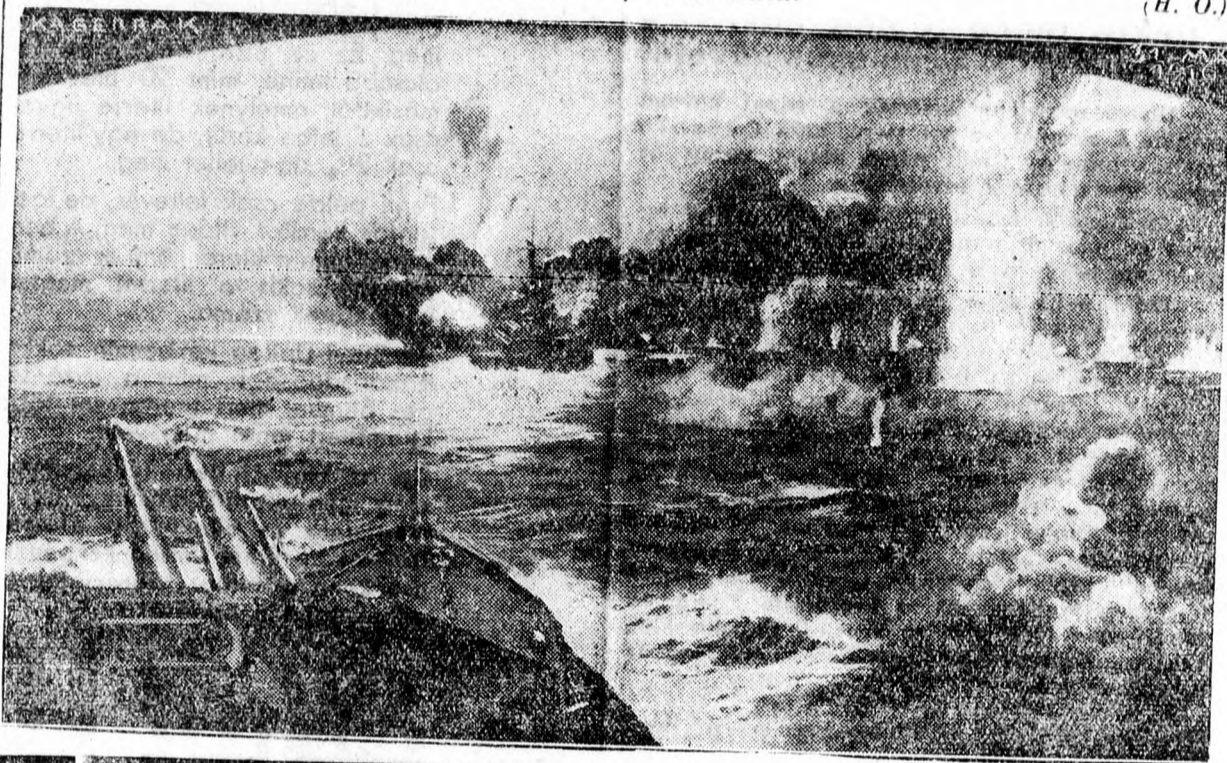
A Skagerrak mellett vívott tengericsatán nemet részről Scheer altengernagy flottaparancsnok vezetése alatt résztvettek a német nyílttengeri flotta nagy csatahajói, régebbi sorhajók, csatacirkálók és az Északi-tengeren levő valamennyi könnyű hadihajó, torpedónaszád és tengeralattjáró. Az angolok részéről modern hadiflottájuk legnagyobb része állott a

németekkel szemben. Hipper altengernagy vezényelte alatt.

A példátlanul álló ütközet 1916 május 31-én délután 5 órakor kezdődött és a két tengeri haderő fokozatosan elegyedett a küzdelembe, amely este 9 óráig tartott. Az éjszaka folyamán mind a két részről elkezdődtek torpedólamadások és cirkálóütközetek következtek. Még a délutáni küzdelemben elsüllyedtek az angol hadihajók közül a Warspite és a Queen Mary nagy csatahajók és több páncélos cirkáló.

Az éjszakai harcban egyik angol páncélos kigyulladt. Valóságos fehér izzásban lángolt és ezer láb hullámszlopot verve robbant fel és süllyedt el. Ezen a hajón a személyzet elevenen elégett.

A június 3-án kiadott angol hadijelentés

A „vízmester”

— Elbeszélés. —

A háború előtti időkben a pancsovai királyi adóhivatalnál teljesítettem szolgálatot. Kedves, mulató kis város volt ez a Pancsova. A lakossága ugyan jórés szerbekből és németekből állott, de az intelligencia majdnem szinmagyar volt.

Nemesebb szórakozásokban nem igen volt részünk a szabad időnk nagyrészét a „Gödényhez” címzett vendéglátásban töltöttük. Nagy törzsszálunk volt ott, amelyik már délelőtt tizenegy óra tájban népesedni kezdett. Legelsőnek rendszerint Huszár Laci gimnasiunai tanár telepedett az asztalhoz. Utána jött Vén Karcsi törvénytörvényes, aki nevének ellenére ifjúságtól duzzadó fiatalember volt. Megjelent az „örgróf” is, akit különben csak egyszerűen Dörgeinek neveztek, de becsipett állapotban mindig „örgróf Dörgei”-nek mutatkozott be.

Ott volt még az örökké szomjas Bachmann Hugó is, a pancsovai magyar dalkör karmestere, és sok jó cimbor, akikkel a „Gödény”-ben összejöttünk, azelőtt huszonöt esztendővel.

Történetem idejében rettenetes kánikula volt ez a kánikullával együtt járt a végtelen unalom. A „Gödény”-beli összejövetelek is unalmasak voltak ilyenkor és csak akkor vidult fel arcunk, amikor a pincér megjelent egy-egy rundó friss csapolással.

Egyik ilyen összejövetel alkalmával valaki azzal a hírrel leptek meg a társaságot, hogy új tisztviselőt helyeztek a pancsovai adóhivatalhoz. Pozsonyból jött az illető és Bósz Jánosnak hívták.

Iszik, mint a kefekötő, de buta, mint a sötét éjszaka — mondotta egyik kollégám, aki valamikor ismerős Bósz János volt.

Mindnyajunkat felvillanyozott ez a hír és tekintve a kánikulai unalmat, még azon este elhatároztuk, hogy Bósz Jancsit ugratni fogjuk. Lázás izgalommal vártuk érkezését, amikor tervünkkel elkészültünk. Pár nap múlva be is állított e első nap elvittük a „Gödény”-be.

Hórihorgas, kissé félszeg ember volt, nagy vörös orral és tele pattanásokkal. Szeméből szinte sugárzott a butaság. Selypitve beszélt erősen dunaföldvári tájszóval.

Sorban bemutatkozott a társaság tagjainak és az elébe tett pohár sört egy hajlatra költte. Természetesen mindnyájan lebruderezünk vele.

Amint alkalmam nyílt rá, megsugtam neki, hogy a társaságban két méltóságos ur van. Az egyik Dörgei örgróf, a másik pedig Vén Karoly földművelésügyi miniszteriumi kormánybiztos. Ugyancsak vigyáztunk arra, hogy ezt a két urat Bósz Jancsi jelenlétében állandóan leméltoságozzuk.

A közelgő tréfa reményében este a hangulati még rozsasabb lett a éjféli felé Vén Karcsi magához intette Bósz Jancsit, aki készséggel ugrott hozzá.

— Parancsolj velem, méltóságos uram!

— Kedves Öcsém! — kezdte a tréfát méltóságához illő hangon Vén Karcsi. — Amint már bizonyára tudod, én a földművelésügyi minisztérium által kiküldött kormánybiztos vagyok és feladatom az árvíz elleni munkálatok irányítása. A Pancsovától Kubinig terjedő töltés több helyen meggyengült, úgy, hogy a veszedelem napról-napra nagyobb. Rengeteg dolgom van, mert állandóan ellenőriznem kell a munkálatokat. Igaz, hogy Dörgei örgróf öméltósága, akinek itt hatalmas birtokai vannak, nagy segítségemre van, mert feltűrt a birtokait az árvízveszedelemtől, azonban mégis szükségem lenne egy okos és megbízható munkatársra, olyanra például, mint aminő te vagy, Jancsikám! Már első perctől kezdve megszerettelek és határozottan bízom benned. Ha tehát nincs kifogásod ellene, még

szerint az angol flotta a skagerraki csatában elvesztett tiz hadihajót, közöttük négy nagy csatahajót, a németek pedig egy vezetésű csatahajót, egy cirkálót, s még négy kisebb hadihajót.

A skagerraki csata után sokáig tartotta magát az a hír, hogy Lord Kitchener és vezérkara is ott lellezte halálát. Pedig Kitchener Lord nem május 31-én, hanem június 6-án vesztette életét az Orkney szigettől nyugatra eső tengerszakaszon, ahol aknára futott a hajója a Hampshire nevű angol csatahajó és elsüllyedt. A viharos tengeren minden mentési kísérlet meghiúsult. Kitchener Lord és vezérkara Angliából Oroszországba utazott, hogy a megindult offenzívát vezesse. Vele utazott egy orosz tábornok és három orosz vezérkari tiszt is, akik szintén a tengerbe veszttek.

A skagerraki ütközetnél jelen volt egyik német hajón Bergen Claus kiváló müncheni hadifestőművész is, aki megrázó erejű festményben örökítette meg a világ legnagyobb tengeri csatáját. A Verescsaginra emlékeztető erejű festményt a Berlin—friedenau, Rittelbach F. művészeti kiadó-vállalat engedélyével közöljük.

Komor figyelmeztető ez a világ számára: népek vigyázzatok, mert a háborús kísérletek visszatérnek!

(H. Ö.)

holnap felterjesztem a miniszter ur excellenciájához, hogy nevezzen ki tégéd 20 korona napi-díjjal vízmesterre. Természetesen gondom lesz arra, hogy amennyiben a hivatalodban mulasztani fogsz, abból kellemetlenség ne származhassék.

— Méltóságos uram, nagyon kegyes vagy hozzám, — rebegte meghatva Bósz Jancsi, — nem is tudom, hogyan köszönjem meg jószágodat Minden erőmmel azon leszek, hogy bizalmadat kiérdemeljem.

Mindnyájan felugrottunk és odarohantunk Bósz Jancsihoz gratulálni. Szegény azt se tudta, hova legyen a meghatottságtól. Egyből tiz liter bort rendelt s kijelentette a főpincérnek, hogy az egész cejh-et ő fizeti.

Másnap meg beszéltük, hogy ki fogja megírni és milyen formában a kinevezési okmányt. Vén Karcsi ezt is magára vállalta.

Harom nap múlva, éppen a hivatalban voltunk, amikor a beavatott törvényeségi szolga beállított a következő szavakkal:

— Nagyságos Bósz János vízmester urat keresem!

Mindnyájan összeszaladtunk és lelkesedve mondogattuk Bósz Jancsinak, hogy ez biztosan a kinevezési okmány lesz.

Tényleg az volt. Bósz Jancsi szemében örömkönyvek csillogtak és egy forintot adott örömben a kézbesítőnek, aki gyorsan kiszaladt, mert nem tudta nevetését visszatartani.

A kinevezési okmány remek hamisítvány volt és utasítás volt benne arra nevére is, hogy az ujonnan kinevezett vízmester az esküt Vén Karoly kormánybiztos ur öméltósága kezébe haldéktalanul letenni tartozik.

Pár perc múlva csilingelt a telefon és Bósz János vízmester urat keresték. Bósz Jancsi örömtől kipirult arccal jött vissza a telefontól.

— Beszéltem a kormánybiztos ur öméltóságával. Ma pontban éjfélkor lesz az eskütételem a Gödény téli helyiségében. Remélem, uraim,

A szovjet aranytömeggel bombázza a pénzpiacot

A aranyérték lenyomásával zűrzavart akar előidézni a tőkés országokban

Párizsból jelentik: A szovjet kormány a világ gazdasági életét nagymennyiségű arany piacradobásával akarja megzavarni. A *Le Jour* szerint a londoni szabadarany piacon a szovjet kormány 1.173 millió arany font értékű aranyat bocsátott áruba. Világgazdasági körökben a szovjetnek ez az újabb ténykedése nyugtalanságot keltett és riasztó hírekre szolgáltatott alkalmat. Különböző fellelések keringenek a szovjet szándékairól. Egyesek úgy vélik, hogy a szovjet ezzel titkos szükségleteinek fedezéséről akar gondoskodni, mások viszont valószínűnek tartják, hogy a szovjet eddigi irányelveihez híven, egyszerűen csak zűrzavart és bomlást akar előidézni a kapitalista államok gazdasági életében.

Az államfői hatalom új rendezése Magyarországon

A kormányzót a koronázatlan király jogkörével fogják felruházni

Budapestről jelentik: Lapértésülés szerint az igazságügyminiszter a jövő héten nyújtja be a törvényhozás elé az első alkotmányjogi törvényjavaslatot, mely a kormányzói jogkör kiterjesztésére vonatkozik. A péntekre összehívott minisztertanácson ennek a javaslatnak a részleteit is megvitatják. A javaslat a koronázatlan király jogkörét biztosítja az államfőnek.

A TÖRÖK KÜLÖGYMINISZTER BUDAPESTEN

Budapestől jelentik: Rüsdi Arras török külügyminiszter csütörtökön este egy napos magánjellegű látogatásra Budapestre érkezett.

lesz szerencsem ma este vacsorára. Mindent én fizetek.

Óriási élelmezés tört ki és meghatottságot színelve szorongattuk Bósz Jancsi kezét.

Este a törzszaknál ahogyan lehetett helyet kapni. Még a szomszéd asztalok is tele voltak, mert a tréfnak híre ment az egész városban.

Megjelent az ünnepelt is kifogástalan frakkban, vakító ingmellel. Arca sápadt volt, csak orra vöröslött. Viharos éljenzéssel és gyönyörű virágcsokorral fogadtuk.

Mindnyájan felálltunk és elindultunk a nagy terem felé. Bósz ünnepélyesen helyet foglalt, mellette a két „méltóságos” állt. Mi többiek ünnepélyes csendben álltunk körül az asztalt. Vén Karcsi a programhoz híven megszólalt:

— A földművelésügyi miniszter úr ökegyelmessége kinevezte Bósz János urat vízmesterré (óriási éljenzés) és elrendelte az eskü lefektetését. Felkérem Huszár László tanár urat, szívekedjék az eskümintát, felolvasni.

Huszár Laci felvette az asztalon levő eskümintát, hangosan előolvasta. Bósz Jancsi pedig utána mondta:

— En Bósz János, m. kir. vízmester erősen fogadom, hogy ő császári és apostoli királyi felségéhez, a kormányhoz, valamint előjáróimhoz hű leszek, a törvényeket és rendeleteket megtartom, azokat másokkal is megtartatom és a vízmesteri állásommal járó teendőimet mind dankoróntosan és lelkiismeretesen teljesítem. Isten engem úgy segíljen!

Szerencse, hogy erre óriási éljenzés tört ki, mert a hallgatóság már nem bírta tovább nevetés nélkül. Az emberek a hasukat fogva elmenekültek a nagyteremből.

Az „ünnepelt” a nagy meghatottságtól minl-ebből semmit sem vett észre.

A társaság visszazállingózott a törzszakhoz és a jókedvű tetőpontjára hágott. Egyik pohárköszöntő a másik után hangzott el. Az első a királyi felségére, a második a földművelésügyi miniszterre, a harmadik a jelenlevő „kormánybiztos”-ra, a többiek pedig vég nélkül Bósz Jan-

Szovjet FLIT-et a garantált hatású rovarirtót

A FLIT por utáztatásával nem pusztíthatók ki az utálatos poloskák!

FLIT a rovarirtók élén áll a 90 nemzet használja. Ez a legjobb bizonyított. A FLIT összetételét sohasem tudták utánozni. Azzal a két tulajdonsággal bír, amely a tökéletes rovarirtót jellemzi, ártalmatlan az emberre és halálhoz az összes rovarokra. Ezért utasítsa vissza a káros készítményeket. Hogy biztos legyen afelől, hogy valóban az egyedül valódi FLIT-tel szolgálják ki, kérje a sörge dobozt a lakete szolgálat és katonától.

Szórja a részekbe és sarkokba kevés FLIT-POR-t; a rovarok pusztán érintésére elpusztulnak.

FLIT biztosan ÖL!

Merénylet-tervek Schuschnigg kancellár ellen

Felesége sirjánál akarták agyonlőni az osztrák államférfit

Bécsből jelentik: Az illegális nemzeti szocialista tevékenység címén még a múlt őszön letartóztatott Vojczek Frigyes bécsi mérnök és lizenőt társa ügyében befejeződött a vizsgálat. Egyes lapok szerint a vizsgálat fantasztikus adatokat hozott napvilágra arról, hogy Vojczek és társai milyen merényletekre és gyilkosságokra készültek. Többek között kiderült, hogy akkor, amikor Edward herceg Bécsbe érkezik, a bécsi pályaudvaron bombamerényletet akartak elkövetni. Feljegyzéseket találtak arra nézve is, hogy Schuschniggot akkor akarták agyonlőni, amikor a kancellár meglátogatja szerencsétlenül járt felesége sírját. (Tudvalevő, hogy a kancellár, mikor Bécsben időzik, hivatalkezése előtt minden reggel elmegy felesége sírjához.)

A merénylet-tervezőknek volt egy másik terve is. A nyomozás további adatai szerint Vojczek egy magánrepülőt akart megszerezni, hogy arról bombát dobjon a kancellári palotára. A

hatóságok a vizsgálatot teljesen titokban folytatják és annak adatait homály feddi. A fenti fantasztikus adatokat hivatalos helyen nem erősítették meg, de egyelőre még nem is cáfolták.

Rosenberget, a hírhedt madridi szovjetkövetet is letartóztatták Moszkvában

Moszkvából jelentik: Híre jár, hogy Rosenberg Mózes volt madridi szovjet követet, aki hosszabb időn keresztül a Népszövetség főtájkárának helyettese volt, letartóztatták. Állítólag hasonló sorsra jutott Karahan volt ankarai szovjet követ is. Hivatalos helyen az ügyről csupán annyit mondanak, hogy a volt követek rendelkezési állományba kerültek és jelenleg szabadságon vannak.

átam tehát mindkettőjüket lefogni és behozni.

— A csendőrt és a munkavezetőt erre elbocsajtottam. Bósz Jancsit pedig helyel kínálom meg. No hát mi a baj Jancsi? — kérdeztem.

— Főkapitány uram, ezt az embert el fogom csapni. Bizonyára tudad, hogy ki vagyok nevezve vízmesterré és ma délután a kormánybiztos úr főméltósága parancsára kimentem a töltésre a munkálatokat ellenőrizni. Mikor ezt az embert felszólítottam, hogy számoljon be nekem a munkáról, azt felelte, hogy semmi kéze hozzám. Mikor aztán azt kérdeztem tőle, hogy talán nem tudja, hogy én vagyok az új vízmester, azt mondta: menjen jó ember, maga beteg. Erre elővettem a kinevezési okmányomat és megmutattam neki. Ő megnézte és azt mondta rá: no magat jói a falhoz állították de most már menjen a fenébe, mert dolgom van. Képzelmű, főkapitány uram, milyen dühbe jöttem. Ilyen sehonnai merészölés így beszélni velem, az esküt tett vízmesterrel! Ha nem lép közbe a csendőr, bizony alaposan elláttam volna a baját. Na de nem baj! Elcsapatom! El én.

Falrengető kacagással fogadtuk a főkapitány elbeszélését. Ki jobbra, ki balra dőlt a nevetésből. Percek kellettek hozzá, amíg magunkhoz tértünk. A főkapitány tovább folytatta:

— Akármennyire is komikus volt a helyzet, kezdtem magamat kellemetlenül érezni. Ez az ember képes még valami bolondot csinálni, aminek esetleg komoly következménye lehet. Elhatároztam tehát, hogy mindent elmondok neki a méltóan tudattam vele, hogyan született az egész tréfa.

Aznap este hiába vártuk Jancsit a Gődényhez címzett vendégfogadóba s bizony jó néhány hét beletelt amíg elfelejtette a „vízmesteri” állásból való „kicseppenését.”

Az idő azonban még ezt a kánatot is begyógyította s néhány hét múlva a „nyugdíjas vízmester” velünk élvezte a friss sapotást s látószólag ő nevetett legjobban amikor szobakerülő a „vízmesterség”.

Dr. A. K.

Gyakorlati hozzászólás a magyar szórványügyhöz

(Előadás az Országos Magyar Párt kisebbségügyi szakosztályának 1937. május 30-án tartott vitaülésén.)

Irta: Szathmáry Lajos dr

(Harmadik közlemény.)

Pozitív szórványmunka volna az, ha gazdagabb egyházokozások, magyar intézmények, szövetkezetek, tagozatok és magánosok is gyámokká jelentkeznenek szórványok felett.

Ezzel igen sok szórványon lehetne segíteni. Igen egyszerű megsegítési mód az alábbi is: elvinni magyar központokba szórványi gyermekeket ipari, kereskedelmi tanulóknak, felszabadulva anyagilag támogatják az otthonmaradottakat.

Ezre egy fordított esetem van, tudniillik a szórványba vitt nem szórványi fiúk kiadósan támogatják az otthonlevőket szórványi keresétkükből.

A szórványmunka tapasztalat szerint egyik vezetőnek kezdeményezésén indult meg, akiket szívesen követ a tömeg, miután meggyőződtek munkájuk hasznosságáról.

Arányosítani kellene a lelkesítő iktéményeket a szórványi lelkesítők javára.

Egy automatikusan működő nagy gyülekezet lelkesítő három-négyszeresét kapja a szórványi kollégája jóvedelmének.

Nem is szólva életviszonyaik közötti különbségekről. A kiegyenlítésnek egy másik módja is volna, hogy minden kezdő lelkesítő kötelezettség 2-3 szórványi szolgálatra.

A gyermekek és ifjak önképzése

Tisztelt Szakosztály! Végtelen sorát és példát lehetne felsorolni a pozitív és negatív szórványmunkának, amelyek minden elméleti igazságoknál világosabban illusztrálják azt, hogy milyennek kell, illetve milyennek nem kellene lenni a szórványmunkának.

Általános szabály és követelmény az legyen, hogy a szórványoknak a legsürgősebben és folyamatosan adjunk magunkból, kulturánkól és még vagyoni roncainkból is.

Van olyan elhagyott szórványunk igen sok, ahol már az is nagy esemény és eredmény számba megy és menne, ha évente egyszer megkapják egyházi népnaptárunkat.

A naptár, tudvalevő, népünknek népi lexikona; naponta a család kezében forog. Nem is volna rossz gondolat, hogy kitűnően szerkesztett naptárainkat minden szórványi testvérünk ingyen és pontosan megkapja karácsony hetében.

A legsürgősebb és az öregek életére nézve is a legfelelősebb hatással van a gyermek és az ifjusági munka.

Ima, vallás, enklantálás, gyermekjátékok, képes játékkönyvek kiosztása a kezű gyermekmunka.

Az ifjusági munka ehhez magától adódik, az ifjuság játéka; meneti a neputatok betanítása, helyesírás és olvasás tanulása, gyakorlása, számolás.

Később az önképzés, közművelődési előadásokon való szereplés által már bizonyos magyar kulturónerzettel lép át a felnőttek társaságába.

Az ifjuság maganeletét sem art ügyelemmel kísélni a szórványmunkának. Az enit nehéz problémákkal mentene kell áltam jótanácsot; később már a megnyert bizalma folytán fel lehet világosítani a vegyes házasság káros következményeiről. A gyermekkorától így irányított gyermek és ifju, mint kész ember családjával együtt outadatos, hasznos tagja marad nepközösegünknek.

A nekönyvtár minden kis szórványban el kell, hogy jusson, téli hónapokban kiváló neveió

Élet két mintaszórványon

Ha akadnanak köztünk kishau ketelkedők, akik mostoha életviszonyaik között nem hisznek a szórványmunka eredményességében és a mentés lehetőségében, azoknak a meggyőzésére felvazolom két, hozzám igen közel álló, mintaszórványunk utolsó tíz éve történetét.

Resita még szórványszamba ment ez előtt tíz évvel, a város magyarsága rom. kat. és református. Az előbbieket a német rom. kat. egyházközöseg tagjai, ebben azonban intenzív magyar munkát nem igen fejthetnek ki.

A ref. magyarok viszont nemzeti egyházukban anyanyelvükön zavartalanul éltek kulturális életüket. Számuk 468 és a nagy részük szervezett gyári munkás. Jelenlegi agilis lelképásztóruk 26 leivel vette a elődjétől az egyházközöseg pénztárát és a lelkesítő lakást. Valóságos szórványi szegénységbe jutott az egyházközöseg!

Az új lelkesítők és kitűnő munkatársainak tíz éven át végzett munkaeredménye a következő: két tanerős felekezeti elemi iskola, óvoda, másfélmillios értékű iskola-maházépület három lakással, az áldozatkész gyülekezet kész új anyagi áldozathozatala nemzeti kulturájáért, vallásáért, gyermekeiért.

Ez a szórvány a legválságosabb időben a lelki és gazdasági fellendülés korát éli. Es ennek

munkát végezne ez. Ahol nem lehet, oda a szórványmunkás vigyen időnkint 10-15 könyvet más szórványból.

Mindez a tevékenység erős aktivitást kíván meg a szórványi munkás ide-oda utazását, amit már nem egyszer az irredentizmus hamis vádjával bélyegeztek meg.

A kormányzatot kérjük, hogy lássák végre be és ismertessék el minden vonalon a legkisebb közigazgatási és közbiztonsági tisztviselővel is, hogy egy népek joga van ahhoz, hogy vezetői fel előbbre vigyék, segítsék a kulturális, gazdasági boldogulás útján népüket és hogy ebbeli tevékenységük nem lehet államellenes. A magyar nép kulturájának és gazdasági jólétének emelésevel nem árthatunk az államnak, sőt közvetve az általános jólétet és népi nyugalmat ezáltaljuk azzal, azt is mondhatjuk, hogy konszolidációs munkát végzünk.

Tehát, aki ebbe tulbulgalomból belétepos, annak a tevékenysége minősíthető államellenesnek.

Idekvánközök intő példa gyanánt az alábbi élményem, amiben egy Caras megyei magyar telepeseközösegben volt rézezem, amely közöseg lakosságnak fele román, fele magyar.

Vasárnap délután a magyaroknak egy nagy csoportját a rom. kat iskola virágos kertjében találtam, amint hallgatta az egyik ifjabb ember által felolvasott Petőfi költeményeket.

Választási beszédeink elhangzása után a közelben állott románok közül szót kért az egyik jobb gazda és román nyelven a román-magyar testvériségről, az egymásrataltságnakról olyan szép beszédet tartott, ami becsületére vált volna minden politikusnak. De mit ér a népek testvérisülése, ha a politikusok ennek szükségét nem érzik!?

a lelkesnek arra is van ideje, hogy a szomszéd szórványoknak is gondját viselje.

Oravita szintén az utolsó tíz év alatt lendült életbe. A lakosság megoszlása azonos a resitaiéval. 1925. évben ref. főkegyházközöseg alakítanak a reformátusok.

A világi vezetők megkezdik a gyermekek és lekoakoteresek hittanoktatását, amivel együtt járt a magyarul irni és olvasni tanulás, nem lévén magyar iskola Oravitan.

1931-ben megalakítja a magyar tagozatot. Az alakulás után összerója a megye magyar szórványait, azokat bejárja és megszervezi nem holmi politikai hátsógondolattal, hanem az életre.

Kulturális és szocialis tevékenységbe kezd, amikkel nagy elismerést és tiszteletet viv ki magának.

A legközelebbi politikai választáson páktumba lép az uralomra került párttal, aminek az eredménye egy tanácsosi állás a városi tanácsban és egyik szórvány rom. kat. elemi iskola 500 lei havi fizetésű tanítójának néhaiy ezer lei vármegyei gyorssegély.

1933-ban a megerősödött ref. főgyülekezet lelkesít ker, aki az időközben létesített magyar otthonban a gyermek és ifjusági munkát végezte.

Az otthonban nyert elhelyezést a népiroda, az 1500 kötetes könyvtár, gyermek, ifjusági könyvtár, játékszoba. Az otthon berendezése társadalmi adakozásból gyűlt össze.

A kulturális élet a vasárnapi játszó-énekorák, az ifjusági önképzés, a nyilvános otthon-délutánok rendezése vizei felfelé.

A ref. főkegyházközöseg közben annyira megerősödött, hogy imaházvétél előtt áll. Szeme előtt a Szabó Dezso-i gondolatok lebegnek: „Minden percnyi állandó építéssel önmagunkat erősítjük.” „A megmaradás és az előbbrejutás a nemzetek és fajok versenyében mindenek előtt a fajok lelkiképességeitől függ. A szám másodrendű tényező ebben a versenyben.

Szándékosan vázoltam fel részletesebben a szórványi munka fejlődését, hogy a tisztelt szakosztály egy szórvány kezdő munkájának formájáról fogalmat alkosson. A belső tartalmat leírni és előadni külön előadás és nagy élmény számba menne.

Meg vagyok győződve, hogy szerte az országban sok-sok ilyen hangyaszorgalmu szórvány van. Vajha minden szórványunk mielőbb megtalálna a maga bátor és fáradhatatlan kezdeményező vezetőit és ezekkel önmagát is.

.....

Elűtött egy falusi szekeret a filmszínészek gépkocsija. Kecskéről jelentik: Csütörtökön Székely István rendezővel filmszínészek utaztak Budapestről gépkocsin Bugacra, hogy Hunyadi Sándor: „Pusztai szél” című filmjének külső felvételét elkészítsék. Töröknyé és Lajosmizse között a gépkocsi elűtött egy falusi szekeret, melynek egyik utasa azonnal szörnyethalt, három pedig súlyosan megsebesült. A gépkocsi utasai azt állítják, hogy a parasztszekér váratlanul fordult meg és a gépkocsinak nem volt ideje megállni.

A félvilágot bejárja, Jó társaságban utazik, Semmire gondja nincs, Ezreket takarít meg,

ha csatlakozik a „Magyar Lapok“ párizsi társasutazásához.

Részvételi díj 9875 Lei

Főbb megállóhelyek: München, Párizs, Lisieux, Milano, Venecia.

Jelentkezzék még ma

a „Magyar Lapok“ utazási osztályánál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadómivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lejt.
Magyarországon: Egész évre 90 P., félévre 45 P., negyedévre 15 P., egy hónapra 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**
Cíj szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cím: Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvünk meg és nem adunk vissza.
Csak a választékos magánlevelekre válaszolunk.

ANTONESCU HAZAÉRKEZETT. Bucuresti. Saját tud. Victor Antonescu külügyminiszter tegnap délután hazatért.

ORSZÁGOS ÜGYVÉDSZÖVETSEG A SZELSO MOZGALMAK ELLEN. Bucuresti. Saját tudósítónktól. A május hó 9-iki ügyvédkongresszus eredményeként megalakult a romániai ügyvédek szolidaritás szövetsége, amelynek az egész országban lesznek tagozatai s amely tisztán szakmai érdekek védelmével fog foglalkozni és állást foglal az egyes ügyvédi kamarákban elhatalmasodó szélsőjobboldali mozgalommal szemben. Első értekezése az ügyvédi kamarák júniusban lezajló tisztikari választásain lesz.

Kivégezték a hazaárulásért halálraítelt német emigránst. Berlinből jelentik: Péntek reggel kivégezték a hazaárulásért halálra ítélt Hirsch Helmutot. Hirsch az emigránsok megbízásából Németországba utazott, hogy bombamerényeket kövessen el. Szándékát azonban idő előtt felfedezték.

A MÉSZÁROSOK, ÉPÍTŐ IPAROSOK ÉS SOFÓRÓK ELLEN IS KIZÁRÁSI INDITVÁNYA VAN AZ „UNIVERSUL”-NAK. Bucuresti. Saját tudósítónktól. Az *Universul* mai száma panaszkodik, hogy a magyarok egyes iparágakban, mint a mészárosok és az építőiparban, úgy Bucurestiben, mint az egész Prahovában nagyon elhatalmasodtak. A kormány és a társadalomnak tennie kell az ellen. De még veszélyesebb, írja, hogy a sofőrpályát is magyarok s más idegenek sajátítják ki maguknak Romániában. Mert ennek ma honvédelmi szempontból is különös jelentősége van.

A mézesbödön titka. Sighet. Saját tud. Nicola és Sipan sighet-i vámosok elfogták Káhan Moise és Moskovits Haim nevű csempészeket. A vámosok a csempészek lakásán egy 20 literes kettősfalú bödönt találtak, aminek a belsejében méz volt, de a kettős fal között több, mint 8 kiló csempészett vanillát rejtettek el. A csempészek ellen megindult az eljárás.

Iskolai értesítés

A tg.-mureși nyúvănossági joggal feiruházott franciányelvű leánynevelő intézet és gimnázium a város legszebb részében, fenyves között, a jöv. jevegő épületekben van elhelyezve.

Transylvania egyedüli hıyennemű intézet, ahol a növendékek elegerangu tanerők oktatásában, szigorú családi felügyelet mellett, kitünő elemzésben részesülnek.

A felvételi vizsga az I-ső gimnázium osztályába f. év június hó 23-án.

Tájékoztatóval levélbeli kérésre az igazgatóság szolgál, Str. Vasile Alexandri No. 14-16. Tg.-Mureș.

Hírek az Izamontérről. Sighet. Saját tud. Jankovits Salamonnét a bíróság 1 havi fegháza ítélté. — Scaron. Campulung la Tisan, Sapontan és Hutan unnepléyes keretek között fogadták Casaulo Andras pápai nuncius. A katolikus hívek nagy szeretettel unneplétek a Szentatya követét. — Ciernecianu Ilie cernauii községbeli lakos Goide Antal pincéjéből különböző tárgyakat emelt el. A bíróság a vádlottat 6 hónapi fegháza és 1500 lei kártérítésre ítélté. — Hachmanovszki Erzsébet viscul de susi koldus asszony a községekből koldulás közben apróbb holmikat lopott össze és azokat három viscul de josj asszonynak adta el. A sighet-i bíróság 4 hónapi fegháza ítélté. Az orgazdasággal vádolt asszonyokat pedig felmentették a vád és következményei alól. — A maramuresmegyei costini sósfürdőt június 6-án nyitják meg.

Válságosra fordult a munkabér-konfliktus az aradi Astra-gyár munkásai és a gyár vezetősége között. Arad. Saját tud. Az aradi Astra-gyár munkásainak körében már régebben bérmozgalom keletkezett. A munkások körében támadt elégedetlenség csütörtökön egészen váratlanul sztrájkban robbant ki. A munkások egy része ugyanis csütörtökön reggel 7 óra 20 perckor abbahagyta a munkát. A gyár igazgatósága nyomban értesítette a munkaügyi felügyelőset, ahonnan Tarnoveanu Bazil munkaügyi felügyelő a helyszínre sietett és megkezdte a békéltetési tárgyalásokat. Ennek során sikerült is az ellentéteket annyira kiegyenlíteni, hogy a munkások tíz órákor ismét munkába álltak. követeléseiket azonban fentartják. A jövő hét szerdáján ezért újabb tárgyalások kezdődnek a gyár igazgatósága és a munkások között, akik a bér-emelésen kívül jelentékeny munkamegkönnyítéshez is ragaszkodnak.

MEGHALTAK AZ OKIRALYSÁGBELI NÉGYES IKREK. Bucuresti. Saját tud. A tutovamegyei Ilbanesti községben néhány nappal ezelőtt született négyes ikrek meghaltak. Mind a négyet egy koporsóban temették el. A Dimineata mai száma közli, hogy a gyermekek tisztán a szülők nyomorúságos helyzete és az orvosi segítség teljes hiánya miatt haltak meg. A környék s a megye egyetlen orvosa sem érdeklődött a rendkívüli szülés iránt. Segély sehonnan sem érkezett s a különleges gondozást igénylő csecsemőket csak a szomszédasszonyok ápolták, mialatt az anya, Diamanda Rebegea a kis nyomorúságos kunyhóban, betegen, rongyai közt feküdt.

Blázovich Jákó O. S. B.: A NAGY SZFINX

253 oldal. Izléses címlappal.
Fűzve 120 lejt.

A nagy szfinx az ember: minden kor-szakban más és más az élet, de bármily vargabétkön jár is történelme, soha ki nem oltható belőle a szellemi és ideális világ vágya.

Kapható könyvosztályunknál.

Szerelmi dráma a mezőn. Tolnából jelentik: Kemencsentsétpéler községben Egyházi Károly fiatal gazdálkodó feleségével együtt a földjén dolgozott. Pálós Károly 32 éves falusi legény megleste a házaspárt és az asszonyt agyonlőtte a férfit pedig életveszélyesen megsebesítette. Tetét azért követte el, mert szerette. Egyháziné még leánykorában, de a leány kikoszorúzta őt Egyházihoz ment férjhez.

Piaci árak Oradeán. Uj krumpli kg 5 lejt zöldbab kg. 25-30 lejt, zöldhagyma csomója 1 lejt karalábé csomója 2 lejt, köszméte kilója 8-12 lejt borsó szemek literje 10 lejt, csöves kilója 5 lejt zöldség 2 lejt, tök darabja 8-15 lejt, uorka darabja 3-5 lejt, zöldpaprika darabja 1-3 lejt, földi eper 6-10 lejt, cseresznye 6-12 lejt, szaraz bal 6-10 lejt, lenese 8-14, borsó 10-14, köles 12 mállélszt 5-7 lejt.

Hivatalos terményárak: búza 455, rozs 485 árpa 400, zab 340, tengeri 315, repce 650 lejt.

Repülőszerencsétlenség áldozata lett a spanyol nemzetiek északi hadseregének főparancsnoka

Mola tábornok repülőgépe a baszk hadszíntéren ködbe tévedt és nekivágódott egy hegycsúcsnak. — Az összeroncsolt gép minden utasa szörnyethalt.

Vitóriából jelentik: Mola tábornok repülőgépe, amelyen Valladolidba akart utazni, Priviesca közelében lezuhant. Mola tábornok holtteste a felismerhetetlenségig összeroncsolódott, csak koponyájáról ismertek rá.

A párizsi Agence Radio Salamancából Mola tábornok szerencsétlen gépével kapcsolatban a következő részleteket jelenti:

Mola tábornok, az északi spanyol hadsereg főparancsnoka, csütörtökön délelőtt szárnysegéde és három vezérkari tiszt kíséretében a baszk hadszínteret járta be repülőgéppel. Dél-tájban a repülőgép lezuhant és valamennyi utasa szörnyethalt. Eddigi megállapítások szerint a szerencsétlenséget az okozta, hogy a gép váratlanul sűrű ködbe került. A gépet vezető két pilóta teljesen elvesztette tájékozódását és a gép teljes sebességgel nekivágódott egy hegycsúcsnak, melyet a köd eltakart. A gép lezuhant és darabokra tört.

A szerencsétlenség híre csütörtökön a kora délutáni órákban érkezett el a salamancai főhadiszállásra, ahonnan azonnal mentő expedíciót küldtek ki. Az expedíció tagjai lázasan keresték a repülőgépet a hegyvidéken. A késő esti órákban érkezett a jelentés, hogy a szerencsétlenül járt repülőgép roncsait megtalálták és utasai közül egyetlenegy sincs életben. Franco tábornok úgy rendelkezett, hogy Mola tábornok holttestét katonai díszpompával szállítsák Salamancába és ott temessék el.

Mola tábornok egyik tagja volt annak a triumvirátusnak, mely a múlt év júliusában a nemzeti fölkelést megszervezte. A triumvirátus tagjai közül már csak Franco tábornok van életben. Harmadik tagja Sanjurjo tábornok hasonlóképpen repülőgépszerencsétlenség során vesztette életét. Portugáliában szervezte meg a fölkelést és amikor repülőgépen elindult Spanyolország felé, gépe lezuhant és a tábornok szörnyethalt.

Légi csata száznál több repülőgép között

Az északi hadsereg új parancsnoka Mola tábornok helyett

Párizsból jelentik: Avilai jelentés szerint a Guadarrama hegység fölött csütörtökön légi-csata volt, mely a legnagyobb arányú volt a spanyol polgárháború kitörése óta. A harcban több, mint száz repülőgép vett részt. Háromórás küzdelem után a nemzetiek tíz köztársasági vadászgépet és öt nehéz bombavető gépet megsemmisítettek. A köztársaságiak egy nemzeti gépet lőttek le.

Salamancából jelentik: Franco tábornok a tragikus körülmények között elhunyt Mola tá-

barnok helyébe az északi front parancsnokául Davilla tábornokot nevezte ki.

REPÜLŐK VALENCIÁBAN ÉS KATALONIÁBAN SZOVJETGYARTMANYU ÉS FRANCIA

Rómából jelentik: Palma di mallorcai jelentés szerint Ferak János cseh repülő, aki a köztársasági csapatok oldalán küzdött, repülőgéppel a nemzetiek fogságába került. Kihallgatásakor elmondotta, hogy Valencia környékén csupán szovjet gyártmányú repülőgépek teljesítenek szolgálatot, míg Kataloniában francia gépek harcolnak.

Mindennemű szigetelési munkához
legideálisabb anyag.

FLINTKOTE

beton fedélhez, balkonhoz, teraszhoz, ned-
vesség és rozsdá elleni szigeteléshez.
Vízmentes padló.

FLINTKOTE

Shell gyártmány.

Romániai vezérképviselet:

FRAJII KLEINER

BUCUREȘTI, STR. CULMEA VECHĂ, 2
GALAȚI, STRADA MARE, 75

1919-iki városi telekeladási ügyleteket kifo-
gásol Timișoara város jogügyi osztálya. Saját
tud. Mint ismeretes, a város annakidején kivitte
Totis Rezső vezérigazgató második körületi
berházának telekkönyvi átírását, az épületet a
haboru utáni időkből adta el a város. Most ha-
sonló vagyoni jogi természetű ügyekben tett elő-
terjesztést a városi jogügyi osztály az időközi
bizottságnak. 1919 tavaszán a város a Scudiér-
liget tőszomszédságában a Bega jobb partján
lévő területből terjedelmes részt eladott egy Lu-
kics Lyubomir nevű embernek, négyzetméteren-
ként husz aranykoronáért. Az eladás indoka, a
városi jogügyi osztály jelentése szerint az volt,
hogy a terület ipari érdekek szempontjából szük-
séges. Lukics azonban nem használta fel a tel-
ket ipari célokra, hanem eladta részint egy Lo-
renz Pál nevű vevőnek, részint a Sartor-autóga-
rázsnak és a Somogyi-féle jéggyárnak. Az utó-
bi ipartelepek ma is fenállnak. A városi jogügyi
osztály a maga beadványában nem látja tisztá-
zottnak ezen háztelkek jogi helyzetét. A bead-
vány szerint az eladást a magyar belügyminisz-
terium hagyta jóvá, holott a jogügyi osztály ér-
velése szerint a jóváhagyáshoz már a Consiliul
Dirigent volt illetékes. 1918 december 6-ával, az
alba-iuliai határozatokkal ezeken a területeken
megszűnt Magyarország joghatósága. Trianonban
már csak verifikálták ezt a helyzetet. Tehát, mi-
ként a beadvány hangsúlyozza, a jóváhagyást
már a felsőbb román helyről kellett volna besze-
rezní. A városi időközi bizottság a legközelebb
foglalkozik ezzel az ügygel. Érdekes felemlíteni,
hogy az eladás a szerb megszállás idején történt.
Egyébként az említett Totis-féle esettől eltérően
a telkek már másodkézben vannak.

**LESZAKADT AZ ERKÉLY ÉS AGYONSU-
JOTT EGY LEÁNYKÁT.** (Párizs.) A Boulevard
Capucineson lévő egyik épület ötödik emeletéről
leszakadt egy erkély. Az erkély darabjai a föld-
szinten lévő Neapolitaine kávéház terraszára zu-
hant és több embert megsebesített. Egy leányka
később a kórházban meghalt.

Satumarei híradó. Saját tud. Kádár Imre
baiamarei bányamunkás beteg gyermekével fel-
kereste dr. Ciortea Aurél betegsegélyzői főor-
vost, aki maiorszirupot rendelt. A bányamunkás
az előírt adagokban adta a gyermeknek az or-
vosságot, de a beteg állapota egyre nehezebb lett.
Erre az orvosságot elvitte dr. Ciorteanak, aki
megdöbbenve látta, hogy a munkásbiztosító
gyógyszertár olyan orvosságot adott, ami a gyer-
mek halálát idézte volna elő. Az ügyben erőlyes
vizsgálat indult. A bányakincstár követeli a bü-
nös azonnali elbocsátását. — Lupse Ilona 13 éves
aciuai leány, apja tilalma ellenére, a Somesra
ment fürdeni. Egy örvény elkapta és a folyóba
fulladt. Holttestét kifogták. — Bakocs Károly
és Lőrinc egyik ismerősüknél a politikáról be-
szélgettek és azt mondták, hogy ők magyarok, de
jó román állampolgárok. Szavaikat a csendőrök
félremagyarázták és államellenes izgatásért eljá-
rást indítottak a földművesek ellen, akiket a tör-
vénysek az ügyész kérésére felmentett. — A vá-
rosi szabályrendelettel sok baja van a polgár-
ságnak, a városvezetőknek és a bíróságoknak is.
A kivetéseket sorra megsemmisíti a törvénysek
vagy a járásbíró. A kudarcok miatt a város
ideiglenes bizottsága elrendelte a szabályrende-
letek felülvizsgálását. — Baia-Maren a vármegyei
kirendeltsége nagyarányú selyemcsempeszőről
rántotta le a leplet. Szorozatos házkutatás és több
örizetbevétel történt, ezeknek neveit azonban a
nyomozás érdekében nem hozták nyilvánosságra.
A törvénysek kétezer lei pénzbüntetésre ítélte
Munteanu Vasile nicopoi csendőrőrmestert, aki
bántalmazta Osan Vasile 72 éves gazdálkodót. —
A város, mint ismeretes, a mesterektől elvette a
kézműveipari jogot és azt ismét bárbe adta. A
mesterek jogfosztás miatt megtámadták a város-
intézkedését. Az érdekes ügyben június 17-én lesz
tárgyalás Clujon.

PUHA ÓLMOT állandóan vesz a Szent László
utca r. L. Oradea, Strada Regele Carol No. 5.

Barbara ismét rossz útra tévedt... A rad.
Saját tudósítónktól. Veszedelmes rovtomultú
betörőnő került a véletlen folytán az aradi rend-
őrség kezére. A detektíveknek ugyanis röviddel
előtt feltűnt, hogy egy asszony finom ág-
neműekkel házal. Mikor igazolásra szólították
fel, azt vallotta, hogy egyik ismerősének meg-
bízásából keres vevőt a damaszt ágyneműkre és
asztalneműekre, amelyeket áruba bocsátott. A
detektívek természetesen nem fogadták el ezt a
védekezést, hanem felkísérték a rendőrségre,
ahol kiderült, hogy Simon Barbarának hívják s
alig két héttel ezelőtt szabadult ki a misleai női
fegyintézetből, ahol 6 évet és 8 hónapot töltött
különböző bűncselekményekért. Kihallgatása so-
rán azt vallotta, hogy az ágyneműket Devan
lopta. A rendőrség most átirattal fordult a de-
vai rendőrséghez annak megállapítása végett,
hogy történt-e Devan az utóbbi időben nagyobb
lopásos betörés?

Zürichi zárlat. Párizs 1950 háromnegyed,
London 21.58 fél, Newyork 438 egynyelcad, Brüss-
zel 73.77 fél, Milánó 23.05, Amszterdam 240.90,
Berlin 175.65, Bécs — schilling 81, Prága 15.26,
Varsó 82.95, Belgrád 10, București 325.

* **Emésztési kiütések a bőrön** rendszerint ha-
mar elmulnak, ha bűmüködésünk reggelenként
égygyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc
József” keserűvízzel elrendezzük. Az orvosok
ajánlják.

**WINDSOR HERCEG ÉS FELESÉGE
AUSZTRIABAN.** Párizsból jelentik: Windsor
herceg és felesége csütörtök délután az Arl-
berg-expressszel Ausztriába utazott. Péntekre
várják a hercegi párt a karinthiai Wasser-
leoburgba.

Felhívás. Értesítjük az oradeai Építőiparosok
Szövetségének tagjait, hogy a folyó hó 6-ikára
meghirdetett közgyűlésünk technikai okok miatt
a hó 13-án, vasárnap délelőtt 10 órára halasztó-
dott. Kérjük, hogy akkor okvetlen és pontosan
szíveskedjenek megjelenni, mert a közgyűlésen
rendkívüli fontos tárgy szerepel és tekintet nél-
kül a megjelentek számára megtartjuk a köz-
gyűlést. Elnökség.

**Kávéházakban, vendéglőkben kérje mindenütt
a „MAGYAR LAPOK”-at.**

SPORT

Erdemtelen vereséget szenvedett a CAO a Ripensiától

Ripensia — CAO 2:1 (0:1)

Oradea. Saját tud. Csütörtök délután bo-
nyolították le a városban az utolsó N. B. mérkő-
zést, mintegy 3000 főnyi érdeklődő jelenlétében.
Costel Radulescu szipelére így állottak fel a
csapatok:

Ripensia: Pavlovici — Burger, Agner — Chi-
roi, Deheleanu, Lázár — Beke, Oprean, Ciolac,
Schwartz, Dobay.

CAO: David — Barta, Sarkadi — Krausz,
Bodola, Spielmann — Geczó, Verzár, Kovács,
Borbély, Kocsis.

Meglepetéssel vette tudomásul a közönség,
hogy a CAO Juhász és Feierstein helyen tartalék-
kal áll ki. Ez meg is látszott a kék-fehérek csa-
patán, főleg a második féldőben, amikor a csa-
társor nem tudta tartani a labdát.

CAO rohamokkal indul a mérkőzés. Külön-
sen Kovács veszélyes. Geczó beadásából parázs
helyzetek alakulnak ki, de eredmény csak a 36.
percben születik. Geczó elszalad, beadását Kovács
még átveszi, kicsalja a kapust s mellette a há-
lőba bombáz (1:0). Felébred a Ripi, de csak per-
cekre és az utolsó negyedében hatalmas iramot
diktál a CAO. Tamadást-tamadásra halmoznak,
lábról-lábra száll a labda s szemképrázatos ak-
ciók bontakoznak ki. Ezért a 15 percért is érde-
mes volt végignézni a mérkőzést. Az eredmény
azonban nem változott.

Szünet után továbbra is a CAO van főlén-
ben. Kocsis nagy helyzeteket hagy ki, majd rö-
gön utána Geczó. A 22. percben potyagóllal egyen-
litenek a profik. Kirugásnál taktikázik Barta.
Sarkadihoz ad, aki gyengén gurít vissza. David
nem éri el s a résen álló Ciolac Bartától zavarva
a hálóba rugja a labdát (1:1). Elveszti a kedvét
a CAO. Teljesen visszaesik, a Ripi pedig mintha
most kapna erőre. A 33. percben Sarkadi kezé-
hez jut a labda. A bíró 11-est ítél (nem volt tel-
jesen jogos) s azt Schwartz behelyezik (2:1). Me-
zőnyjátékkal ér véget a mérkőzés.

A győztes Ripensia nem sokat mutatott, még

Most jelent meg!

HUZELLA ODÓN:

A REMEKMŰ HALÁLA

Katolikus művészettanulmányok. Gazdagon
illusztrálva. Minerva kiadás, Cluj.

Szórakoztat, nevel. Párizsi utazásra kitűnő
utólvasmány.

Ára: 60 lei.

Megrendelhető: könyvostályunkban.

a CAO visszaesése után sem. Pavlovici volt
egyetlen kimagasló ember, de Burger, Chiroi és
Schwartz is megfeleltek. A CAO-ból s egyben a
mezőnyből is kitért az első féldőben Bodola
(pedig szokatlan helyen játszott.) Kovács, Geczó,
Kocsis és Sarkadi a további sorrend. Costel Ra-
dulescu elfogadhatóan bíraskodott.

Csupa titokzatosság...

„Titkos edzés” tart a Belgium ellen készülő
román válogatott keret. „Titkos megfigyelő”
Belgrádban.

Bucureștiből jelentik: Hétfőn Bucureștiben
a Belgium ellen játszó válogatott csapat edzést
tart az FC Rapid újonnan épített stadionjában.
A Sportul Studentesc lesz a válogatott edző-
társa.

A válogatóbizottság úgy határozott, hogy ezt
az edzőmérkőzést csak a bizottság tagjai nézhe-
tik meg. Egyetlen más nézője sem lehet ennek
a játéknak. A „titkos edzésre” hír szerint azért
van szükség, mert ekkor próbálják ki a belga
csapat ellen alkalmazott taktikai elgondolást.

Az edzés után hétfőn este hirdetik ki a válo-
gatott csapat összeállítását, amely — mint már
jeleztük — majdnem ugyanaz lesz, mint a cseh-
szlovákok ellen és csak esetleg egy-két ponton
változik. Emiatt a hétfői edzés miatt marad el
egyébként a vasárnapra kitűzött FC Rapid—Vic-
toria-mérkőzés is, mert a Rapid játékosai Cluj-
ról visszautazva, fáradtan, esetleg sérülten, ját-
szának ezen a mérkőzésen.

Elhatározták ezenkívül, hogy titkos meg-
figyelő nézi végig a Belgium-Jugoszlávia-mérkő-
zést Belgrádban. A megfigyelő személyét nem
közli a szövetség. A kiküldött, mint egyserű
néző „rangjéte” nézi végig a mérkőzést és a
belgák játékaról szerzett tapasztalatairól nyom-
ban telefonon ad beszámolót. A hétfői edző-
mérkőzésen már ennek a jelentésnek tapasztala-
it is felhasználják a román válogatott taktikai
előkészületénél.

Változások a Belgium elleni keretben. Bucu-
reștiből jelentik: Sadvoszkyt, az AMTE kapusát
és Békét is besorozták a válogatott keretbe. Ez-
zel szemben kiesetek a keretből Burdan, Sfera és
Bindea.

Perry nyerte a „Koronázási Serleget”. Wim-
bledonból jelentik: A „Koronázási Serleget” folyó
küzdelmek során Perry a harmadik mérkőzésen
6:4, 6:4, 12:10 arányban legyőzte Vinst s ezzel
megnyerte az értékes serleget.

Készül Középeurópa—Nyugateurópa ellen.
Milanóból jelentik: Középeurópa válogatottja
edzést tart Milanóban június 17-én, hogy a négy-
országból összeválogatott játékosok némileg ösz-
szekovácsolódjanak. A csapat innen indul az-
után Amszterdamba.

A német hadügyminiszter az olasz nagyvezérkar főnökével és Ciano külügyminiszterrel tárgyalt

Mussolini diszvacsorája a német vendég tiszteletére. Közös katonai akció Spanyolországban

Rómából jelentik: Blomberg német hadügyminiszter csütörtök délután Badoglio marsallal, a nagyvezérkar főnökével és Ciano külügyminiszterrel látogatta meg. Este Mussolini a Palazzo Venezia-ban vacsorát adott a német hadügyminiszter tiszteletére.

A német lapok részletesen foglalkoznak Blomberg római látogatásával. A Berliner Zeitung am Mittag megállapítja, hogy a had-

ügyminiszter látogatása a Ducenál jóval hosszabb ideig tartott, mint a tisztelgő látogatások általában tartani szoktak. Ebből arra lehet következtetni, hogy a két államférfi több olyan kérdést megvizsgált, melyet a mai európai helyzet időszívévé tett. Nincs szó semmiféle külön megállapodásról. A két ország hadserege képviselőinek látogatása a római-berlini politikai tengely folytatását és kiszélesítését jelenti.

Anglia diplomáciai előterjesztést tett Berlinben, Párizsban és Rómában a Deutschland bombázása miatti bonyodalom megoldására

Párizsból jelentik: A Deutschland bombázása miatti előállott feszült helyzet mielőbbi enyhítése céljából az angol külügyi hivatal vette át az irányítást. A Liberté szerint Párizs és London között elvben teljes az egyetértés. Anglia azonban siettetni szeretné a tárgyalások menetét, míg francia részről bizonyos habozás és ingadozás mutatkozik. Ennek oka az, hogy a népfront szélsőséges elemei, élükön a kommunistákkal, nyomást gyakorolnak a Blum-kormányra és igyekeznek elgáncsolni a békés megoldásra irányuló tervet.

A Havas szerint Anglia diplomáciai képviselői Berlinben, Párizsban és Rómában előterjesztést tettek. Ezekben főleg arról kérdezik meg a három hatalmat, hogyan gondolják legjobban biztosítani az ellenőrzésre kirendelt hadihajók védelmét.

NÉMET-OLASZ KATONAI EGYÜTTMŰKÖDÉS ANGOL-FRANCIA MINTARA

Londonból jelentik: Blomberg német birodalmi hadügyminiszter római látogatásával kapcsolatban az angol lapok egyrésze az utazást a spanyol eseményekkel hozza összefüggésbe és azt írja, hogy Olaszország és Németország közösen végrehajtandó katonai akciót tervez Spanyolországgal szemben. Rómában ezzel szemben azt mondják, hogy a spanyol kérdés valóban a tárgyalási anyag egyik részét képezi, de nincs szó arról, hogy a két ország valamely katonai akciót tervezne a közlé-

sági Spanyolország ellen. A látogatás célja Olaszország és Németország ugyanolyan természetű együttműködése katonai téren, mint amilyen együttműködés Franciaország és Anglia között fennáll. Itt is arról van szó, hogy összhangba hozzák a két ország fegyverkezését és

Nagy külpolitikai értekezlet volt Washingtonban Rooseveltt elnöklettel

Amerika még mindig attól tart, hogy súlyos európai bonyodalmak lesznek

Washingtonból jelentik: A Deutschland elleni spanyol támadás és az azt követő német megtorló lépés még ma is az amerikai közvélemény érdeklődésének középpontjában áll. Európa már némileg megnyugodott, Amerika azonban még mindig súlyos európai bonyodalmaktól tart. Rooseveltt még szerdán este váratlanul

visszatért Washingtonba és sürgős értekezletet tartott. Ezen az értekezleten az elnökön kívül Hull külügyi államtitkár és munkatársa, Welles, valamint Norman Davis rendkívüli követ és a külügyi hivatal több tisztviselője vett részt. Az értekezlet a spanyol eseményekkel kapcsolatos európai helyzettel foglalkozott.

Delbos francia külügyminiszter Del Vayo vörös spanyol kiküldöttet kitésekelte Franciaországból

Párizsból jelentik: Delbos francia külügyminiszter csütörtökön mindössze tízperces megbeszélést folytatott Del Vayoval. A megbeszélés hűvös hangnemben folyt le. A Jour szerint Del Vayo hiába igyekezett meggyőzni Delbost, hogy a „Deutschland” bombázása a spanyol repülők

egy félreértésének tudható be. Delbos kifejezésre juttatta a francia kormányt az óhaját, hogy hasonló félreértések a jövőben ne forduljanak elő és értésére adta Del Vayónak, hogy jelelő Párizsban legalább is nem időszér.

A Matin szerint Del Vayo közölte, hogy Valencia nem ellenzi az önkéntesek visszahívását, hajlandó a partvidékek ellenőrzésének megerősítéséhez is hozzájárulni, ha biztosítékot kap arra nézve, hogy a német és olasz hajók tevékenységét kizárólag a londoni bizottság által rájuk bízott küldetés teljesítésére korlátozzák.

A Journal szerint Del Vayo azzal az egyén indítvánnyal állott elő, hogy a Deutschland és Almeria bombázásának ügyét vigyék a hága nemzetközi bíróság elé.

A DEUTSCHLAND UJABB KÉT HALOTTJA

Gibraltárból jelentik: Az ibizai kórházban a Deutschland két fűtője belehalt sérülésébe.

Az ardeali bányák és vasüzemek újjászervezése

București. Saját tud. Az ipar- és kereskedelmi miniszter tervezetet készített az ardeali bányák és vasüzemek újjászervezésére, hogy azokat képessé tegye a német Gute Hoffnungshütte névű vállalattal való együttműködésre. Két héten belül Hunedoarán letezik egy acélgár alapkövet, amelyet egy német konzern létesít. A tervezet szerint a Banca Nationala 200 millió lei hitelt nyújt a Románoknak az újjászervezés keresztvitelére.

A kétszázéves cremonai hegedű kiállítása

Cremona, június hó.

A művészet és kultúra őshazájában az idén Cremona öltött először ünnepi díszet Stradivári halálának kétszázadik évfordulója alkalmából. Mert májustól októberig egymást követik az ünnepélyek és koncertek.

A Cittanuova nevű antik palotában nyitották meg a Stradivári-kiállítást.

A pirostégla épület elsőemeleti hatalmas termében mindenütt hegedűk és hegedűk... A világ összes stradiváriusai, amelyeket a mester és segédjei készítettek mind itt vannak. A hegedűk némák, de mintha mindenki érezné Stradivári jelenlétét.

A kiállítás főattrakciója Paganini hegedűje, Genova város tulajdona.

Maga Stradivári halféle hegedűt gyártott. A legtöbb amerikai magántulajdon. Mestere, Nicola Amati, továbbá segédje:

Giuseppe Guarneri del Gesu, Pietro Guarneri, Bergonzi Carlo, Alessandro Gagliano, Lorenzo Guadagnini és Andrea Guarneri, a három hangszergyártó testvér hegedűiből áll a kiállítás, de kétszázhuszonnégy világhírű hegedűből...

A hegedűkiállítással párhuzamosan egy másik, XVI. századbeli gyönyörű palotában, a Treccchi grófok székhelyén Stradivári-korabeli bútorok, brokátok, porcelánok és dísz tárgyak éjtik bámulatba a műgyűjtőket és a közönséget. Itt különben érdekes újítást vezettek be: az eladó muzeumot. Minden tárgy megvehető. Persze itt is főleg az amerikaiak a vásárlók, mert alig akad tárgy, amely olcsóbb lenne a 10.000 liránál. Aki itt jár, azt érzi, hogy Olaszország multja nem a múlté, hanem a jövő bölcsője, amelyből nemzedékeken át táplálják szellemüket és szépérvüket a világ népei.

H. G.

